УДК 334.012.64

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ГАЛУЗІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ В УКРАЇНІ

Гура В.Л., к.е.н.; Ткачук М.С., магістрант
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

У статті розглянуто роль телекомунікаційної галузі для економіки України, обґрунтовано необхідність інвестування для подальшого її розвитку, визначено можливі шляхи підвищення інвестиційної привабливості галузі для іноземних інвесторів.

In the article the role of the telecommunications industry of the Ukrainain economy was considered, the necessity of investment for its development was explained, possible ways to increase the investment attractiveness for foreign investors were defined.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації інвестиційний розвиток держави є важливим чинником її загального розвитку. В умовах, коли економіка України відчуває значну нестачу інвестиційних ресурсів, питання розробки ефективної інвестиційної політики набуває особливої актуальності. При цьому значну увагу потрібно приділяти іноземним інвестиціям. Іноземний капітал (інвестиції) ефективно впливає на економічний розвиток господарства країн, які імпортують його. Перевагами таких грошових надходжень є те, що, по-перше, іноземні інвестиції – це додатковий капітал, залучений у країну для виробництва товарів і послуг, реалізації певних програм, а по-друге – це надходження в державу нових технологій та застосування нових методів управління. Крім того, іноземні інвестиції сприяють створенню в країні нових робочих місць, вирішенню нагальних соціальних проблем.

На даний час сфера телекомунікацій є однією з найважливіших складових інфраструктури в Україні. Відповідно інвестиційне забезпечення розвитку даної сфери є передумовою підвищення конкурентоспроможної національної економіки, що, у свою чергу, сприятиме входженню нашої країни у глобальний економічний простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, що виникають при залученні інвестицій у сферу телекомунікацій, досліджувалися багатьма російськими та українськими вченими, серед яких: О. Амоша, Є. Бельтюков, І. Бланк, Ю. Богоявленська, В. Бочаров, П. Віленський, І. Галій, В. Геєць, В. Гранатуров, Л. Захарченко, В. Лівшиц, Т. Остапчук, В. Орлов, О. Редькін, В. Федоренко, Н. Хрущ та інші. Вагомий внесок у становлення і розвиток стратегій, технологій управління, інвестування зробили такі зарубіжні вчені: Г. Александер, Ф. Андреас, Л. Дж. Гітман, М. Д. Джонк, М. Портер, М. Райсс, А.Стрікленд, А. Томпсон та ін. Разом з тим, аналіз опублікованих праць з даної проблематики дає підстави говорити про недостатнє наукове розкриття окремих питань, а саме дослідження процесів підвищення інвестиційної привабливості компаній у сфері телекомунікацій України.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження стану інвестиційної привабливості сфери телекомунікацій України, формування практичних пропозицій, спрямованих на підвищення активізації інвестиційної діяльності підприємств зв’язку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Телекомунікації відіграють значну роль у прискоренні розвитку економіки та соціальної сфери. Сталий

розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури є найважливішою передумовою для підвищення конкурентоспроможності економіки та інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство, дозволяє розширити можливості людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних ресурсів, поліпшити умови та якість життя.

На сучасному етапі широкосмугові технології стали не просто засобом передачі даних, а істотним чинником забезпечення сприятливих умов для розвитку системи державного управління, економіки, науки, освіти та культури, у тому числі надання адміністративних послуг.

На сьогоднішній день в Україні послуги ШСД (широкосмуговий доступ) надаються з використанням: волоконно-оптичних ліній зв'язку – FTTx, мідних ліній зв'язку – xDSL, коаксіального (телевізійного) кабелю – DOCSIS, супутникових каналів – VSAT, безпроводового доступу - Wi-Fi, WiMAX, 3G.

В Україні ринок послуг широкосмугового доступу є одним з найбільш динамічних і конкурентних. Абонентська база споживачів послуг фіксованого ШСД з 2009 року зросла майже у 2 рази, з 2,7 млн. до 4,91 млн. абонентів. У порівнянні з 2010 роком абонентська база збільшилася на 25,9% (з 3,9 до 4,91 млн. абонентів).

За оцінкою EXPERT&CONSULTING, однією з провідних груп, що проводять дослідження телекомунікаційного ринку України, рейтинг операторів фіксованого ШСД за кількістю абонентів за 2011 рік виглядає наступним чином (табл. 1).

Таблиця 1

Рейтинг операторів фіксованого ШСД за кількістю абонентів у 2011 р.

№	Оператори ШСД	Абоненти
1	Укртелеком	1 343 000
2	Воля	480 300
3	Київстар	413 700
4	Тріолан	220 500
5	Vega	144 000
6	Датагруп	150 000
7	Тенет	86 300
8	Airbites	73 800
9	Фрінет	72 500
10	Фрегат	71 635

Джерело: Національна комісія з питань регулювання зв'язку [4]

Ці оператори у 2011 році продемонстрували впевнений ріст абонентської бази – від 7% до 144% порівняно з 2010 роком.

Протягом 2012 року спостерігалась тенденція щодо збільшення кількості операторів, провайдерів, що надають послуги ШСД. Також відзначався незначний приріст операторів, провайдерів, що надають послуги ШСД з використанням радіочастотного ресурсу. До основних проблем розвитку ринку ШСД відносяться: недостатній рівень розвитку телекомунікаційної інфраструктури в сільських та депресивних регіонах України; затримка з конкурсом на частоти мобільного зв'язку для мереж 3G; наявність правових та організаційних бар'єрів, великих фінансових витрат під час побудови інфраструктури доступу до мережі Інтернет; відсутність механізму спільного використання інфраструктури доступу до мережі.

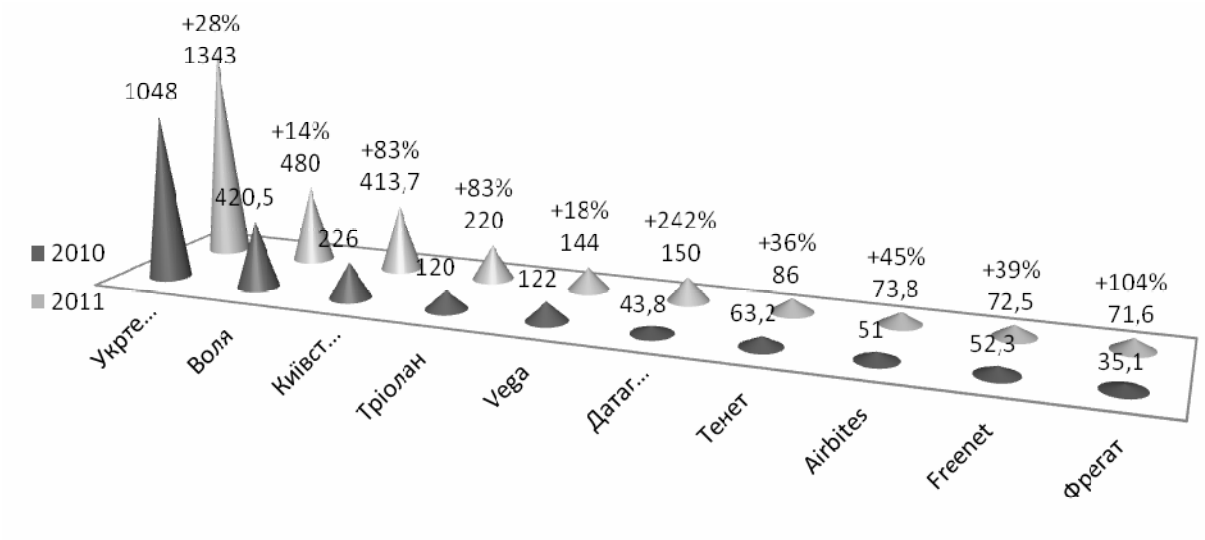

Рис. 1 Динаміка росту абонентської бази операторів фіксованого ШСД [4].

Для вирішення зазначених проблем НКРЗ (Національна комісія з питань регулювання зв'язку) передбачає: включення доступу до мережі Інтернет в перелік загальнодоступних телекомунікаційних послуг; створення державного фонду універсальних послуг з метою стимулювання розвитку широкосмугових мереж у сільській місцевості та районах, що потребують великих фінансових вкладень; розробку та затвердження регуляторних правил, що сприятимуть зниженню адміністративних бар'єрів, розвитку мереж, побудові інфраструктури мереж доступу; розробку законопроекту, що регламентує спільне використання телекомунікаційних мереж [4].

Ринок телекомунікаційних послуг в України має значний потенціал для розвитку, про що свідчить щорічне зростання кількості абонентів (табл. 2).

Таблиця 2

Абоненти Інтернет та кабельного телебачення (тис. чол.)

	2011 рік	2012 рік	Абсолютний приріст, млн. грн.	Темп росту, %
Мережі Інтернет	4178	5063,4	885,4	121,2
з них ШСД	3169,4	3643,5	474,1	115
Кабельного телебачення	3492,4	3549,9	57,5	101,6

Джерело: Держкомстат України [5].

Обсяги доходів від надання послуг передачі та прийому телевізійних та радіопрограм, радіозв'язку у 2012 році склали 2287,4 млн. грн., що на 194,6 млн. грн. більше, ніж у 2011 році. Обсяги доходів від надання послуг комп'ютерного зв'язку у 2012 році, порівняно з 2011 роком, зросли на 13,7 % і склали 5401,6 млн. грн. Обсяги доходів від надання послуг широкосмугового доступу до мережі Інтернет у 2012 році, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, збільшились на 226,8 млн. грн. і становлять 4180,8 млн. грн., їх питома вага в загальному обсязі доходів сфери телекомунікацій склала 8,7 %. Найбільший рівень доходів спостерігається у разі надання послуги ШСД з використанням волоконно-оптичних ліній зв'язку за технологією FTTx, яка виросла з 37% у 2009 році до 46% у 2011 році від загального рівня доходів ШСД.

У 2011 році Україна увійшла в десятку країн світу, в яких найвища швидкість доступу в Інтернет, і вперше увійшла до рейтингу абонентів галузевої організації FTTHCouncilEurope. Згідно з останніми показниками цієї організації, оголошеним на Всесвітньому форумі широкосмугових технологій, який пройшов у Парижі у вересні 2012 року, Україна посіла 16 місце у світі за розвитком мереж FTTH (табл. 3).

Таблиця 3

Доходи від надання послуг передачі та прийому телевізійних і радіопрограм, радіозв'язку та комп'ютерного зв'язку (млн. грн.)

Показники	2011 рік	2012 рік	Темп росту, %	Абсолютний приріст, млн. грн.
Передачі та прийому телевізійних і радіопрограм, радіозв'язку - всього, із них:	2092,8	2287,4	109,3	194,6
кабельного телебачення	1466,0	1549,6	105,7	83,6
Комп'ютерного, із них:	4749,3	5401,6	113,7	652,3
надання доступу до Інтернет, із них:	4260,0	4673,1	109,7	413,1
з наданням широкосмугового доступу, у т.ч.	3954,0	4180,8	105,7	226,8

Джерело: Держкомстат України [5]

В Україні ринок послуг широкосмугового доступу є одним з найбільш динамічних і конкурентних. За підсумками 2011 року доходи від надання послуг ШСД склали 4749,3 млн. грн., у порівнянні 4238,4 млн. грн. у 2010 році, що перевищило минулорічні показники на 12,1%. У той же час, незважаючи на загальне збільшення доходів з 2009 року, спостерігається уповільнення темпів росту доходів від надання послуг ШСД, що пов'язано з підвищенням рівня конкуренції і, як наслідок, зменшення тарифів для користувачів послуг.

Розвиток і модернізація мереж зв'язку на основі сучасних технологій обробки, комутації та передачі інформації, впровадження нових послуг і служб, інтеграція в європейський та світовий інформаційний простір вимагають значних фінансових ресурсів, тобто інвестицій. Інвестиції у телекомунікації - це довгострокові вкладення коштів у створення нового і модернізацію діючого обладнання та мереж зв'язку з метою найбільш повного задоволення потреб суспільства в засобах і послугах галузі та отримання прибутку.

Інвестиції в галузь зв'язку України дозволять вирішити такі існуючі проблеми, як: забезпечення розвитку телефонних мереж шляхом завершення створення цифрових мереж, прискорення переобладнання існуючих мереж на базі новітніх технологій і цифрового обладнання; впровадження нових видів послуг та нових технологій оброблення, перевезення і доставки усіх видів поштових відправлень на основі комплексної механізації та автоматизації виробничих процесів у поштовому зв'язку, використанні комп'ютерних методів оброблення повідомлень; дослідження, розробка та впровадження нових принципів організації зв'язку, організація розроблення та виробництва в Україні основних видів технічних засобів зв'язку на рівні європейських і світових стандартів якості.

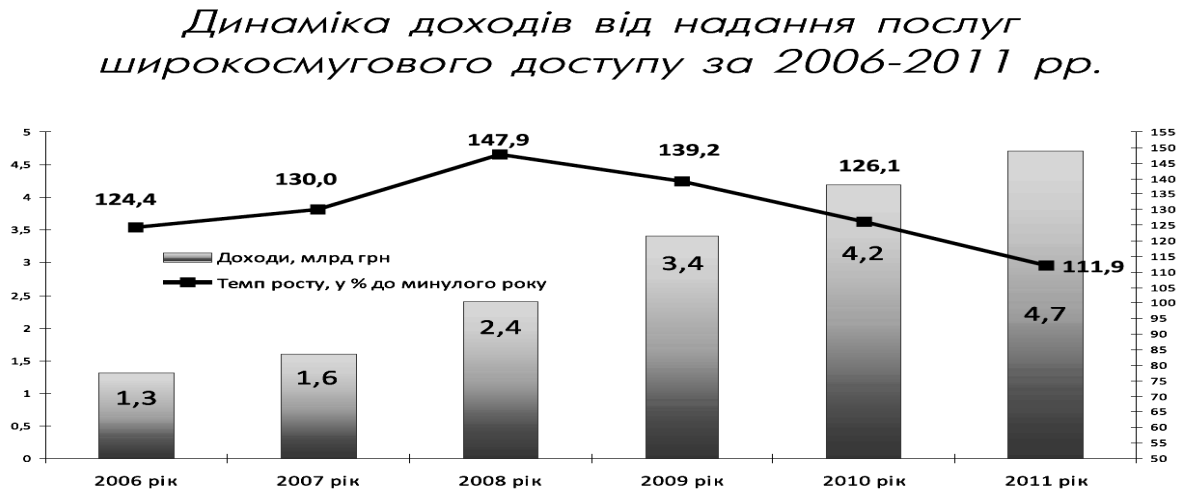

Рис. 2. Динаміка доходів від надання послуг широкосмугового доступу за 2006-2011рр. [4]

У першому півріччі 2012 року капітальні інвестиції у галузь зв'язку (пошта і телекомунікації) в Україні зросли на 9% і склали майже 3,03 млрд. грн. Про це йдеться в повідомленні Державної служби статистики України. Для стимулювання залучення прямих іноземних інвестицій та усунення негативних тенденцій в економіці країни необхідно, щоб основні положення законодавчих актів щодо умов іноземного інвестування не тільки відповідали міжнародним нормам, а й виконувалися [5].

Висновки. Інвестиції, у тому числі іноземні, є не лише механізмом розвитку, але й способом регулювання економіки шляхом переливання капіталу. На сучасному етапі розвитку ринку іноземні інвестиції виступають основним джерелом отримання новітніх конкурентоспроможних технологій. Залучення інвестицій – це необхідна умова розвитку всіх галузей економіки, особливо сфери телекомунікацій, що є інноваційною за своєю суттю. Інвестиційна діяльність операторів телекомунікацій сприятиме збільшенню обсягів послуг сфери телекомунікацій в Україні і підвищенню їх якості, а також розвитку та модернізації телекомунікаційної мережі. Разом з удосконаленням законодавства щодо іноземних інвестицій повинні розвиватися й інші чинники механізму залучення іноземних інвестицій. Необхідно забезпечити стабільність політичного середовища, вдосконалити та забезпечити стабільності: податкової, грошово-кредитної та митної політики; максимально спростити процедури, які регламентують взаємовідносини між державою і підприємцями в галузі залучення іноземних інвестицій; створити гарантії стабільності умов щодо довгострокового фінансування інвестиційних проектів, здійснити вдосконалення системи захисту прав інвесторів; удосконалити роботу інститутів спільного інвестування; запровадити дієвість страхування інвестиційних ризиків. Отже, створення сприятливих умов для залучення іноземного інвестування є найважливішою складовою серед тих економічних вимог, які покликані забезпечити реальні зміни в економічній структурі суспільства, надати поштовх усьому ланцюгу господарських взаємозв'язків цілісного процесу суспільного відтворення, спрямованого на розвиток економіки України.

Список використаних джерел:

1. Гилка У.Л. Особливості конкуренції на ринку послуг телекомунікацій: [Текст] / Гилка У.Л. // Наукові записки УНДІЗ. – 2009. – №3(11). – С. 95-103

2. Діденко Я.О. Удосконалення прямого іноземного інвестування: [Текст] / Діденко Я.О // Фінанси України. – 2004. – №12. – С. 96-105.

3. Підсумки роботи галузі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.stc.gov.ua/uk/publish/article/63905.

4. Сайт Національної комісії з питань регулювання зв'язку: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nkrzi.gov.ua/uk.

5. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.dov.ua.

Рецензент – д.е.н., доцент Писаренко В.В.

УДК 330.352:338.242

ЭВОЛЮЦИЯ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НАУЧНЫХ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ОБ ИНТЕНСИФИКАЦИИ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА

Давлианидзе Я.С., ст. викладач

Донецкий национальный университет

У статті обґрунтована роль інтенсифікації факторів виробництва у підвищенні ефективності діяльності підприємства. Розглянуті етапи еволюції інтенсифікації факторів виробництва, а також виявлені її відмінні риси. Сформульована структура механізму інтенсифікації факторів виробництва.

The role of intensification of production factors in increasing the efficiency of enterprise activity is proved in the article. Stages of evolution of production factors intensification are considered as well as its distinctive features are determined. The structure of mechanism of production factors intensification is formulated.

Постановка проблемы. Развитие человеческой цивилизации привело к тому, что взаимодействие индивида с материальным миром осуществляется преимущественно через технические средства.

Многие ученые считают, что вывести нашу страну из затянувшегося кризиса и обеспечить постоянный экономический рост может только целенаправленный переход к инновационной экономике.

Действительно, если рассматривать современную экономику наиболее развитых стран мира, то основными ее отличительными чертами, сравнительно с экономикой индустриальной эпохи, являются крупномасштабные изменения в структуре и качестве производственных факторов, невиданный рост роли знаний, информации, интеллекта, инноваций.

Впрочем, практика ведения хозяйства убедительно свидетельствует о том, что для достижения конкурентных преимуществ, внедрения технических новаций необходимо, однако не является достаточным для обеспечения первенства, так как нет никакой экономической проблемы, которая бы так или иначе не была связана с трудом. Поэтому следует также добавить, что вывести экономику Украины из кризиса возможно с помощью революционных изменений в сфере труда, т.е. с помощью переоценки роли человеческого фактора, интенсификации факторов производства, повышения качества труда и переоценки содержания труда.